

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 20 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

ALDEA Veaceslav XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.06.2018 – 22.10.2018;

Instanța de apel: 14.11.2018 – 20.12.2018;

Instanța de recurs: 25.02.2019 – 27.03.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul central) din 22 octombrie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Aldea Vs. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal la 160 de ore de muncă neremunerată în folosul comunității. Totodată, s-a dispus încetarea procesului penal de învinuire a lui Aldea Vs. în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, din motivul împăcării părților.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul lui Aldea Vs. a cheltuielilor judiciare în mărime de 640 de lei, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Baza factologică reținută de prima instanță: *Aldea Vs., la 28 martie 2018, aproximativ la ora 22³⁰ min., intenționat, în lipsa consimțământului proprietarului, lezând dreptul constituțional al persoanei prevăzut de art. 29 din Constituția Republicii Moldova, conform căruia domiciliul și reședința sunt inviolabile și nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia, a pătruns ilegal în domiciliul socrului său, Cîrchelan C., amplasat în XXXXX, unde în camera ultimului a aplicat în privința lui violența fizică, manifestată prin lovitura cu piciorul*

încălțat în regiunea toracică, iar la cerința părții vătămate de a părăsi domiciliul, acesta a refuzat să-l părăsească, numindu-l cu cuvinte necenzurate.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, instanța a reținut că Aldea Vs. a comis infracțiunea prevăzută de art. 179 alin. (2) Cod penal, *violarea de domiciliu, adică pătrunderea, rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia, refuzul de a-l părăsi la cererea ei, acțiuni săvârșite cu aplicarea violenței.*

Tot el, la 28 martie 2018, aproximativ la ora 22³⁰ min., pătrunzând în domiciliul socrului său, Cîrchelan C., amplasat în XXXXX, fără consimțământul acestuia, a intrat în camera ultimului, și acționând cu intenția directă, s-a apropiat de patul unde era culcat Cîrchelan C., care conform art. 133¹ Cod penal este membru de familie, și dându-și seama de caracterul acțiunilor sale prejudiciabile, i-a aplicat ultimului o lovitură în regiunea toracică cu piciorul încălțat, cauzându-i astfel conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201811D0081 din 18 aprilie 2018, fractura închisă a coastei IV din stânga, produsă la acțiunea traumatică cu obiect contondent dur, ce condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie.

Având în vedere starea de fapt expusă supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, *violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, care au provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății.*

În cadrul ședinței preliminare, inculpatul Aldea Vs., a înaintat instanței două cereri, întocmite de el personal privind examinarea cauzei în procedură simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală invocând că, recunoaște în totalitate faptele incriminate, este de acord cu calificarea, nu solicită administrarea de noi probe și o cerere privind încetarea procesului penal pe art. 179 alin. (2) Cod penal.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, în partea soluționării chestiunii de încasarea a cheltuielilor judiciare, cu dispunerea recuperării acestora din contul inculpatului.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că prima instanță eronat a respins demersul procurorului vizavi de necesitatea încasării sumei de 640 de lei, din contul inculpatului, încălcând astfel prevederile art. 227 – 229 din Codul de procedură penală.

La materialele dosarului a fost anexată informația prin care se confirmă că pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201811D0081 din 18 aprilie 2018 și raportului de constatare nr. 201811P0208 din 02 aprilie 2018, cheltuielile constituie 640 de lei.

Apelantul a susținut că, în situația în care statul și-a onorat obligația, a demonstrat prin acțiuni de procedură legală vinovăția persoanei și pentru asigurarea bunei desfășurări

a procesului penal a suportat cheltuieli, art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare. La caz, instanța la refuzul de a fi încasate cheltuielile judiciare din contul inculpatului nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului.

4. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 20 decembrie 2018, apelul procurorului a fost respins, ca nefondat, cu menținerea în vigoare a sentinței.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței. Concluzia primei instanțe privind calificarea infracțiunilor este corectă, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentelor de infracțiune prevăzute de art. 179 alin. (2) și 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal.

Verificând legalitatea și temeinicia sentinței în partea contestată de procuror, instanța de apel a menționat următoarele.

Prima instanță corect a respins solicitarea acuzatorului de stat de a încasa din contul lui Aldea Vs. în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 640 lei, ca fiind neîntemeiată.

Colegiul judiciar a respins ca fiind neîntemeiate argumentele expuse în cererea de apel, deoarece instanța de prim nivel și-a motivat soluția în această parte, soluție pe care instanța de apel a însușit-o. Prima instanță corect a respins cerința procurorului privind încasarea cu titlu de cheltuieli judiciare a sumei de 640 lei de la inculpat pentru efectuarea raportului de constatare nr. 201811P0208 din 02 aprilie 2018 și raportul de expertiză judiciară nr. 201811D0081 din 18 aprilie 2018.

Pentru a elucidă circumstanțele invocate vizavi de cerințele procurorului expuse în cererea de apel, Colegiul a făcut trimitere la prevederile art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală). De asemenea, instanța a considerat necesar de a face trimitere și la prevederile alin. (3) art. 227 Cod de procedură penală, care stipulează că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat. Drept urmare celor invocate se conchide că, în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei sunt achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Cu referire la cele expuse, instanța a reținut că, efectuarea raportului de constatare nr.201811P0208 din 02 aprilie 2018 și raportului de expertiză judiciară nr. 201811D0081 din 18 aprilie 2018 au fost dispuse de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerea persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării.

Mai mult, potrivit art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016 (*M.O. nr. 157-162/316 din 10.06.2016*), se stipulează că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sânt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală.

În această ordine de idei, potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală *părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor.*

În acest context, s-a atestat că în prezenta cauză penală ordonatorul raportului de constatare nr.201811P0208 din 02 aprilie 2018 și raportului de expertiză judiciară nr. 201811D0081 din 18 aprilie 2018 a fost organul de urmărire penală (f.d.7,60), fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

Colegiul judiciar nu a admis și a considerat neîntemeiat argumentul invocat de procuror că, potrivit art. 229 Cod de procedură penală, condamnatul trebuie obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare, motiv din care consideră că inculpatul Aldea Vs. este obligat să achite cheltuielile judiciare solicitate, or, potrivit prevederilor art. 229 Cod de procedură penală expresia „*poate fi obligat ...*” nu echivalează cu expresia „*este obligat*”, mai mult ca atât potrivit prevederilor art. 227 alin. (1), (3) și art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit Legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Pe cale de consecință, instanța de apel a apreciat că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului și în această parte cerințele procurorului necesită a fi respinse și corect au fost respinse de către instanța de prim nivel judiciar.

6. Nefiind de acord cu sentința și decizia instanței de apel, procurorul le contestă cu recurs ordinar solicitând casarea parțială a acestora, cu pronunțarea unei noi soluții în această parte, prin care să se dispună încasarea din contul inculpatului a sumei de 640 lei pentru cheltuielile judiciare suportate de stat la instrumentarea cauzei.

Recurentul indică că cheltuielile judiciare în cuantum de 640 lei au fost suportate de stat pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și urmează a fi încasate de la inculpat. Soluția instanțelor de fond, prin care s-a dispus neîncasarea cheltuielilor de judecată, contravine normelor procesual-penale în vigoare, în particular avându-se în vedere art. 227 alin. (1) – (2) și art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală.

Orice prejudiciu cauzat fie persoanei fizice/juridice sau statului trebuie să fie reparat. Procurorul susține că este necesar de schimbat atitudinea instanțelor vizavi de instituția încasării cheltuielilor judiciare, deoarece cu așa tendințe a instanței de apel, suferă societatea și bugetul de stat. În speță, statul și-a onorat obligația și a demonstrat

prin acțiuni de procedură legală vinovăția persoanei și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

În subsidiar, partea acuzării remarcă că practica judiciară cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare a Curții de Apel Cahul este divergentă.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurentului, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

În drept, soluția de inadmisibilitate a recursului se întemeiază, pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că cererea este vădit neîntemeiată.

Analizând criticele expuse de procuror, se constată că acesta contestă sentința și decizia instanței de apel preponderent din considerentul că, în opinia lui, instanțele eronat nu au încasat cheltuielile judiciare de la Aldea Vs. în cuantum de 640 lei suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Verificând actele cauzei, raportat la alegațiile procurorului, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurent nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, de altfel și de prima instanță în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută integral.

Prin urmare, Colegiul Penal găsește vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul.

În situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului, după cum pretinde recurentul.

O atare prevedere legală expresă se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din actele cauzei, se rezultă cu certitudine că, atât raportul de constatare nr. 201811P0208 din 02 aprilie 2018, cât și raportul de expertiză judiciară nr. 201811D0081 din 18 aprilie 2018, au fost ordonate de către organul de urmărire penală, fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care au fost puse în sarcina părții acuzării.

Totodată, Colegiul Penal se raliază celor consemnate în decizia instanței de apel potrivit căroră expresia „*poate fi obligat*” din dispoziția art. 229 Cod de procedură penală nu echivalează cu expresia „*este obligat*” la plata cheltuielilor judiciare.

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat că, plata pentru efectuarea acestor acțiuni procesuale, nu urmează a fi încasată din contul inculpatului, întrucât atât normele procesual-penale relevante cauzei, cuprinse în art. 227 – 229, precum și cele din Legea specială nr. 68/2016 amintită supra, stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor îndrituite cu efectuarea expertizelor judiciare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

La fel, instanța de recurs apreciază că justificat instanța de apel a respins cerința procurorului despre încasarea cheltuielilor judiciare din contul lui Aldea Vs. notând în acest aspect că, în temeiul art. 51 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, acesta este în drept să pornească o acțiune civilă împotriva învinuitului, inculpatului sau a persoanei care poartă răspundere materială pentru fapta comisă, acționând în interesele statului, pe când la caz, procurorul nu a înaintat o atare acțiune.

Din ansamblul considerentelor care preced, rezultă că cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

Cu privire la cele consemnate de recurent despre existența unor soluții contradictorii în practica judiciară cu privire la modul de soluționare și recuperare a cheltuielilor judiciare de către Curtea de Apel Cahul, Colegiul Penal ține să specifice că dreptul la o jurisprudență constantă nu este o chestiune ce se regăsește printre temeiurile de declarare a recursului ordinar, mai mult ca atât, în cauza *Legrand c. Franței* din 26 mai 2011, nr. 23228/08, Curtea de la Strasbourg a statuat că apariția unui reviriment de jurisprudență și aplicarea de noi soluții într-o procedură pendinte nu încalcă art. 6 din Convenție - dreptul la un proces echitabil. În același sens, s-a consemnat că exigențele asigurării securității raporturilor juridice și protecția încrederii din partea justițiabililor nu consacră dreptul la o jurisprudență constantă și că evoluția jurisprudenței nu este prin ea însăși contrară unei bune administrări a justiției, *întrucât absența unei abordări dinamice și evolutive ar împiedica orice schimbare sau îmbunătățire.*

Având în vedere acestea, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză nu se constată admiterea erorilor de drept semnalate de procuror și prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 227-229, 414-419 Cod

de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, neexistând vreun temei pentru admiterea recursului în sensul declarat.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 20 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Aldea Veaceslav XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 aprilie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion